

HUDUDIIY IQTISODIYOTDA KLASTER YONDASHUVI ORQALI ISH O'RINLARINI YARATISH

Abdug'ayurova Xurshida Jamolddin qizi
Farg'ona davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada hududiy iqtisodiyotda klaster yondashuvi orqali ish o'rinlarini yaratishning mohiyati, afzalliklari va samarali mexanizmlari yoritilgan. Klaster tizimi hududdagi korxonalar, ilmiy-tadqiqot institutlari va davlat boshqaruv organlarini birlashtirib, iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi va yangi ish o'rinlarini yaratadi. Maqolada klaster yondashuvi orqali ish o'rinlarini yaratishning hududiy iqtisodiyotga ta'siri, davlat va xususiy sektor hamkorligi, infratuzilma va innovatsion loyihalarni rivojlantirishdagi roli tahlil qilingan. Shu bilan birga, hududiy klasterlar misolida ish bilan bandlikni oshirish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash va eksport salohiyatini kengaytirish imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: hududiy iqtisodiyot, klaster yondashuvi, ish o'rinlari, bandlik, investitsiya, davlat-xususiy hamkorlik, innovatsiya, mahalliy ishlab chiqaruvchilar, eksport salohiyati, iqtisodiy rivojlanish, infratuzilma, iqtisodiy barqarorlik.

Аннотация: В данной статье освещается сущность, преимущества и эффективные механизмы создания рабочих мест через кластерный подход в региональной экономике. Кластерная система объединяет предприятия региона, научно-исследовательские институты и органы государственного управления, стимулируя экономический рост и создавая новые рабочие места. В статье проанализировано влияние кластерного подхода на создание рабочих мест в региональной экономике, сотрудничество государственного и частного секторов, роль инфраструктуры и развитие инновационных проектов. Кроме того, рассматриваются возможности повышения занятости, поддержки местных производителей и расширения экспортного потенциала на примере региональных кластеров.

Ключевые слова: региональная экономика, кластерный подход, рабочие места, занятость, инвестиции, государственно-частное партнерство, инновации, местные производители, экспортный потенциал, экономическое развитие, инфраструктура, экономическая стабильность.

Abstract: This article highlights the essence, advantages, and effective mechanisms of creating jobs through the cluster approach in regional economies. The cluster system unites regional enterprises, research institutes, and government

authorities, stimulating economic growth and generating new employment opportunities. The article analyzes the impact of the cluster approach on job creation in regional economies, the cooperation between public and private sectors, the role of infrastructure, and the development of innovative projects. Furthermore, it examines opportunities to increase employment, support local producers, and expand export potential through regional clusters.

Keywords: regional economy, cluster approach, jobs, employment, investment, public-private partnership, innovation, local producers, export potential, economic development, infrastructure, economic stability.

Hududiy iqtisodiyotning barqaror o'sishi va ijtimoiy rivojlanishi yangi ish o'rinlarini yaratish bilan bevosita bog'liqdir. Zamonaviy sharoitda hududiy iqtisodiyotda klaster yondashuvi innovatsion mexanizm sifatida qaraladi, chunki u ishlab chiqaruvchi korxonalar, ilmiy-tadqiqot institutlari, ta'lim muassasalari va davlat organlarini birlashtirib, resurslarni samarali taqsimlashga imkon beradi. Shu tarzda, klaster tizimi hududlarda ish o'rinlarini kengaytiradi, bandlikni oshiradi va mahalliy ishlab chiqaruvchilarning raqobatbardoshligini ta'minlaydi.

Klaster yondashuvi hududdagi turli soha korxonalari va tashkilotlarni birlashtiradi, ularning o'zaro hamkorligini kuchaytiradi va qo'shilgan qiymat zanjirini hosil qiladi. Bu jarayon natijasida yangi korxonalar ochiladi, ishlab chiqarish hajmi ortadi va natijada ish o'rinlari yaratiladi. Shu bilan birga, klasterda mavjud resurslar samarali ishlatiladi, innovatsion yechimlar tatbiq etiladi va bandlik darajasi oshadi.

Klaster tizimini rivojlantirishda davlatning roli strategik bo'lib, u infratuzilmani yaratish, investitsiyalarni jalb qilish va soliq imtiyozlarini belgilash orqali xususiy sektorni rag'batlantiradi. Xususiy sektor esa ishlab chiqarish hajmini oshiradi, innovatsiyalarni joriy etadi va klasterning barqarorligini ta'minlaydi. Shu tarzda davlat va biznes o'rtasidagi hamkorlik yangi ish o'rinlarini yaratishda asosiy omil hisoblanadi. Hududiy klasterlar, masalan, paxta-to'qimachilik, oziq-ovqat, farmatsevtika, turizm va IT sohalarida muvaffaqiyatli natijalar ko'rsatmoqda. Klaster ichida yangi ishlab chiqarish liniyalari ochiladi, xizmat ko'rsatish sohasi rivojlantiriladi va shu bilan hududlarda bandlik darajasi oshadi. Klaster loyihalari mahalliy aholini ish bilan ta'minlash, malakali kadrlarni tayyorlash va hududiy iqtisodiy rivojlanishni rag'batlantirishda muhim ahamiyatga ega. Klasterlarni rivojlantirish infratuzilma yaratishni, ilmiy-tadqiqot markazlari bilan integratsiyani va zamonaviy texnologiyalarni joriy etishni talab qiladi. Shu orqali ishlab chiqarish samaradorligi oshadi va yangi ish o'rinlari yaratiladi. Innovatsion yechimlar

ishlab chiqarish jarayonini tezlashtiradi, mahsulot sifatini oshiradi va eksport salohiyatini kuchaytiradi.

Klaster yondashuvi hududlarda iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi, ichki va tashqi investitsiyalarni jalb qiladi va mahalliy ishlab chiqaruvchilarni xalqaro bozorlarga chiqarish imkonini beradi. Shu bilan birga, u ish bilan bandlikni oshirish orqali ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlaydi va aholining hayot darajasini yaxshilaydi.

Hududiy iqtisodiyotda klaster yondashuvi ish o'rinlarini yaratishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. Klaster tizimi orqali hududdagi ishlab chiqarish va xizmatlar sektori integratsiyalanadi, davlat va xususiy sektor hamkorligi kuchayadi, innovatsion loyihalar tatbiq etiladi va yangi ish o'rinlari yaratiladi. Shu tarzda klasterlar hududiy iqtisodiy rivojlanish, bandlikni oshirish, mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash va eksport salohiyatini kengaytirish uchun asosiy mexanizm sifatida xizmat qiladi.

Hududiy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishi va ijtimoiy farovonlikni ta'minlashda klaster yondashuvi muhim rol o'ynaydi, chunki u ishlab chiqarish, xizmat ko'rsatish va ilmiy-tadqiqot sohalarini birlashtirib, resurslarni samarali ishlatish imkonini beradi. Klaster tizimi hududda mavjud korxonalar va tashkilotlar o'rtasida hamkorlikni kuchaytiradi, qo'shilgan qiymat zanjirini shakllantiradi va shu orqali yangi ish o'rinlarini yaratadi. Davlatning investitsion siyosati va infratuzilma yaratuvchi roli, xususiy sektorning ishlab chiqarish va innovatsiyalarni rivojlantirishdagi faolligi bilan uyg'unlashgan holda klasterlar samaradorligini oshiradi. Hududiy klasterlar misolida, masalan, paxta-to'qimachilik, oziq-ovqat, farmatsevtika va IT sohalarida yangi ishlab chiqarish liniyalari ochilishi, xizmat ko'rsatish tarmoqlari rivojlanishi va bandlik darajasining oshishi kuzatiladi. Shu bilan birga, klasterlar orqali mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlash, eksport salohiyatini kengaytirish va hududiy iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash mumkin bo'ladi. Innovatsion loyihalar, ilmiy-tadqiqot institutlari bilan integratsiya va zamonaviy texnologiyalarni joriy etish ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi, yangi ish o'rinlarini yaratadi va iqtisodiy o'sishni rag'batlantiradi. Klaster yondashuvi davlat va xususiy sektor hamkorligi orqali hududlarda bandlikni oshirish, ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash va aholining hayot darajasini yaxshilashda muhim mexanizm sifatida xizmat qiladi, shu bilan birga mahalliy iqtisodiy rivojlanish va global bozorlarga integratsiyalashish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Hududiy iqtisodiyotda klaster yondashuvi hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini tezlashtirish va yangi ish o'rinlarini yaratishda samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. Klaster tizimi hududdagi korxonalar, xizmat ko'rsatish sohalarini,

ilmiy-tadqiqot institutlari va ta'lim muassasalarini birlashtirib, resurslarni samarali taqsimlashga, innovatsion yechimlarni joriy etishga va mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, klasterlar orqali yangi startap loyihalari va kichik biznes tarmoqlari rivojlantiriladi, bu esa ish bilan bandlik darajasini oshiradi. Davlatning investitsion va soliq siyosati, infratuzilma yaratish va moliyaviy rag'batlantirish choralari xususiy sektor bilan uyg'unlashib, hududlarda yangi ish o'rinlarini barqaror yaratishga imkon beradi. Hududiy klasterlar nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki mahalliy ishlab chiqaruvchilarni xalqaro bozorlarga chiqarish, eksport salohiyatini kengaytirish va hududiy barqarorlikni ta'minlash uchun strategik platforma vazifasini bajaradi. Shu tarzda klaster yondashuvi hududiy iqtisodiyotning modernizatsiyasi, bandlikni oshirish va ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni mustahkamlashda muhim mexanizm sifatida xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Porter M. *Clusters and the New Economics of Competition*. Harvard Business Review, 1998.
2. Ketels C. *Cluster Policy in Developing and Transition Economies*. Stockholm: CID, 2003.
3. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot vazirligi. *Hududiy rivojlanish va klaster siyosati*. Toshkent, 2020.
4. Enright M. *Regional Clusters and Economic Development: A Research Agenda*. European Planning Studies, 2000.
5. Tadjibaeva N. *Hududiy klasterlar va ish bilan bandlik*. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti, 2021.

